

Το χρώμα στην αρχαία ζωγραφική (Μιχάλης Α. Τιβέριος, Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας ΑΠΘ)

/ [Πεμπτούσια](#)

Το χρώμα, όπως είναι φυσικό, έπαιζε σημαίνοντα ρόλο και στην αρχαία ζωγραφική. Μαζί με το γραμμικό σχέδιο και τη φωτοσκίαση έδιναν σάρκα και οστά σε κάθε ζωγραφική δημιουργία. Οι αρχαίοι ως βασικά χρώματα είχαν το κόκκινο, το κίτρινο, το μαύρο και το άσπρο και με τη μείξη τους μεγάλωναν σημαντικά τη χρωματική τους γκάμα. Συχνά ακούμε για την περίφημη τετραχρωμία των αρχαίων, η οποία υποστηριζόταν και από τη φιλοσοφική σκέψη.

Ωστόσο έχει προκαλέσει ως σήμερα ατέλειωτες συζητήσεις ανάμεσα στους ειδικούς, που δεν μπορούν να δεχτούν ότι μια τόσο υψηλή ζωγραφική, όπως ήταν αυτή των αρχαίων Ελλήνων, περιοριζόταν σε τέσσερα μόνον βασικά χρώματα, από τα οποία μάλιστα τα δύο, το μαύρο και το άσπρο, για τη σημερινή τουλάχιστον

αισθητική, δεν είναι χρώματα.

Οι αρχαίοι συγγραφείς συμφωνούν ότι η ζωγραφική στον ελληνικό χώρο γεννήθηκε στην Κόρινθο και τη Σικυώνα. Από τα δύο αυτά μέρη κατάγονταν οι περισσότεροι από τους παλιότερους γνωστούς Έλληνες ζωγράφους. Με το πέρασμα του χρόνου δημιουργήθηκαν διάφορες σχολές με κάποια κοινά χαρακτηριστικά η κάθε μια τους, όπως η λεγόμενη αττική, η ιωνική, η πελοποννησιακή (της οποίας τα μέλη συχνά διακρίνονταν και από μεγάλη θεωρητική κατάρτιση), η ασιατική κ.ά. Τα παλιότερα έργα των Ελλήνων ζωγράφων πρέπει να ήταν κατά κανόνα μονόχρωμα, γρήγορα όμως αυτοί εμπλούτισαν την παλέτα τους με περισσότερα χρώματα, τα οποία όμως στην αρχή δεν τα αναμείγνυαν αλλά τα χρησιμοποιούσαν ξεχωριστά.

Ετσι με τη βοήθεια του χρώματος ξεχώρισαν τις γυναικείες μορφές από τις ανδρικές καλύπτοντας τα γυμνά μέρη των πρώτων με λευκό και των δεύτερων με υπομέλαν, καστανό χρώμα. Στα τέλη του 5ου αι. π.Χ. ήταν που μπόρεσαν οι Έλληνες να μιμηθούν τέλεια τη φύση και να φτιάξουν έργα στα οποία κυριαρχούσαν η ψευδαίσθηση και η οφθαλμαπάτη. Αυτό το κατάφεραν με τη σκιαγραφία, με χρήση δηλαδή σκιάς που έδινε στις μορφές τους πλαστικότητα, αλλά και με το χρώμα, καθώς με μεγάλη δεξιότητα πέτυχαν αξιοθαύμαστη διαβάθμιση των αποχρώσεων των χρωμάτων τους.